

Deluj za rod, za katerega te je sam večni Bog odločil, posadivši te med Slovence, a deluj zdravo, premišljeno, mirno. In kje je tvoj delokrog? . . . .

V prvem listu „Slovenke“ čitala sem med drugim — dohajale so le na ples. — Žalibog, da je to kruta istina. Toda rodoljubje, ki je le med plesom vzraslo ni vztrajno, ni pravo, ni zdravo; poginiti in vsahniti mora.

Ne plesišče, ne oder bodi naš delokrog, marveč dom, domače ognjišče, pod domačim krovom bodi naše narodno zbirališče. Tukaj navdušujmo se, tukaj poučujmo druga drugo.

Slovenska mati zavedaj se najprej ti svojega rodoljubja, ti sama navdušuj se za svoj rod; a potem uči, uči svojo deco tega krasnega jezika. Ne zabi, da dete ume le materin jezik. In v tem sladkem jeziku pevaj, prigovarjaj svojemu detetu. Glej, slovenska majka, tebi je dan najširši delokrog; polje, kjer lahko plodonosno seješ s polno zavestjo, da ti seme ne pada na kamenita tla. V tem krogu, v svojej obitelji storiš lahko največ za narod svoj. Dani so ti najdražji biseri — otroci. Te poučuj ti prva učiteljica, a poučuj jih v svojem jeziku, v naši slovenščini. Slovenec je bistre glave, tujih jezikov se kmalu priučí. Zatorej ne boj se zbadljivih besed, češ, njeni otroci niso olikani, govore le slovenski. — S ponosom oziraj se na svojo slovensko deco. Uverjena bodi, da to čustvo, ki si ga vcepila v srce svoje mladine, ostane večno. Ponosna bodeš zrla enkrat na svoje vrle narodne sinove in hčere. Gotovo, le ti mati slovenska najlažje in največ storiš v narodno probujo, kajti v tvojih rokah leži vsa bodočnost naroda.

„Mladina je bodočnost naša“ izraža se pesnik. In ta mladina izročena je v drugi vrsti tebi slovenska učiteljica,

„Ne samo, kar velevala mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan —“

Ne le z vednim jednoličnim poučevanjem spolni dolžnosti svoje; marveč glavna naloga ti je dana, da poučevaje sebe, poučuješ tudi druge, da vzbujevaje v sebi domovinsko ljubav, vcepíš jo tudi v srca izročene ti mladeži. Dosežeš pa to z vztrajnim, marljivim poučevanjem materinega jezika. „Materni jezik je prvi dar božji, v katerem pregovorimo in za njega nam ima biti pred vsemi družimi jeziki mar, da ga častimo, likamo, radi govorimo, prepevamo in v njem se veselimo“ — je pisal pokojni Slomšek.

Res, govore materin jezik, čutimo se celo na tujem — doma. Kako torej bi ti ne bilo mar, o učiteljica, čuvati ta neprecenljivi zaklad? Ne hiti dalje s svojim poukom, temuč postoj včasih in s preprostimi besedami povej deci kako lep je materin jezik. Revno, majhno otroče zrla bode v te, nerazumevši popolno besed, a razmišljevalo bode te besede, ki si mu jih v šoli govorila. Zraste ono, ž njim raste tudi razum, s katerim spozna pomen tvojih besed.

Dobivši prvi list „Slovenka“, vskliknila sem „Zora

puca, bit će dana“. S temi besedami pozdravil je slavni Preradović upapolno 1848. leto, ono leto, ko se je i našemu jeziku priznala enakopravnost. Mračilo se je še, a tam na narodnej ledini stali so možje, sami krepki delavci, orali in kopali so to teptano ledino ter spreminjali jo v krasne narodne grede.

Hiteli so z delom, da bi skoraj napočil dan, svitel dan našemu rodu. Vrli rodoljubje boriti so se morali z gmotnimi in duševnimi ovirami. Ni čuda, da so prehiteli nas sosedni narodi, da je tudi naše ženstvo zaostalo za ženstvom tujih narodov. Naše mamke niso se učile v slovenskih šolah. Ni jim donela na uho mila slovenščina. Tuja učiteljica govorila jim je le v tujem jeziku, navduševala jih je za tujo govorico. Kaj čuda torej, da danes se splošno slovensko ženstvo še ne zaveda svoje narodnosti, da ravno v ženskih srcih rodoljubje ni še ono pravo, nesebično in vztrajno, marveč večina le pona-rejeno . . . .

Zatorej, ko sem zagledala prvi slovenski ženski list, vskliknila sem: „Zora puca, bit će dana“. — Da, da, tudi med nami drage Slovenke, naj bode dan, naj nastopi dan narodne probuje, oni dan, ko vsaka Slovenka s ponosom poreče: „Slovenka sem“. Izginejo naj vse osebnosti, in ž njo izgine naj vsaka narodna mlačnost.

Pod domačim krovom zbirajmo se, s tega vzvišene-ga mesta sklepajmo se naše „Slovenke“, ter čuté in mislé z njo ne plaho in skrito, marveč javno in odločno porečemo svetu, da smo Slovenke. A ti slovensko dekle, ohrani ta ponos, to zavest v svojem srei in jo širi v krogu svojem. Proč s krinko! Slovenka z „dušo in telesom“, prava Slovenka spoznaj se za tako, bodi že doma ali v tujini, v cerkvi ali na plesu, v mestu ali v vasi.

„Ime slovensko tebi sveto bodi,
Ne srami ga, sramiti ga ne daj,
Da bode spoštovano med narodi
Surovosti, podlosti ne poznaj,
Povsod naj plemenitost tebe vodi,
To Slovenko pravo znači naj!

V i z i j a.

Povsod ljubeznjivi obrazi, smehlajajoči se, veseli, a moje srce sovražno, kalno; polno tuge in groze! . . .

Tavala sem dalje iz ulice v ulico. Orglje! . . . Da, ti glasovi se ujemajo z notranjostjo mojo.

Vstopila sem v svetišče, naslonila vročo, zmučeno glavo na mramornati steber, ter slušaje burno šumenje kipečih glasov, zrla topo pred se.

In bilo mi je neznosno, blazno hudo, a moliti, nisem znala.

Globok vzdih me je vzdramil. Poleg mene je čepela suha, borna stajka. Prebirala je leseni, začrneli

molek: „oče naš, kateri si v nebesih... oče... oče naš...“ Umolknila je. A kmalu zopet: „oče naš...“

Pogledala sem ji ostreje v meglene oči. V istem hipu vzdignila je glavo in me motrila z mrzlim pogledom, a ustni sta se ji premikali k molitvi. In motrili sva se.. Plášno se je jela odmikati. Čudezna sila gnala me je za njo, in sledila sem ji iz kota v kot, kakor v snu...

A sedaj! Na obličji zablestel ji je rdeči svit večne luči;... oči so se ji oživilile in vzdikšal se je nje staz...

Pred mano stala je visoka, jasna postava. Vzdigovala se je više in više, razprostrla je nad mano svitli, roki, kakor angelj zmage in ustni sta ji trepetali: „oče naš...!“

Povesila sem glavo in se zgrudila na kamenita tla...

V mehkih, lahno se tresočih glasovih pele so cerkvene orglje skrivnostne pesni, ki so naraščale bolj in bolj, kakor upi vtolažene duše,...

„Vera“, o sladka, sveta vera!“ sem zašepetala in pa:

„Oče, oče naš, kateri si v nebesih!“

Viola.

V noči.

Čarobna noč, jasna in tiha
Objela je dol in gore,
Ščip svitli je plaval po nebu,
Blestele so zlate zvezde.

V tej noči čarobni in tibi
Pod tvojim sem okencem stal,
Iz ktereга meni najlepši,
Nebeški je žarek sijal.

Bledel je ščip svitli na nebu
Bledelo je zvezdic zlato,
A jaz sem v dno duše zaklenil
Oci tvojih krasnih nebó.

Kristina.

V nedeljo popoldne.

Spisala Marija Ana.

Zlato solnce ljubko sije skozi odprta okna v mojo sobo, a jaz slonim polusedeča in poluležeča na divanu premišlujem svoje in tuje gorjé. Kar prihrumé po stopnjicah Duška, Milka in Tončka. Kaj ne gremo še v B. k ustanovitvi ženske podružnice? „Res je že čas“ — skočim kvišku eden dva, tri odpravim se in gremo. Pridemo do glavnega šetališča „Via Miramare“. Mimo nas zdrčita iskra konjiča vprežena v krasen landau. V njem sedi rejena postarana gospá z dvema hčerkama. Mon

Dieu (moj Bog) prinese nam veter na uho! Gotovo kake francoske tujke — pravim svojim spremljevalkam. „Ah beži, beži“ pravi Milka. „Gospa mama prinesla je pred tridesetimi leti na hrbtu oglja, razumeš, oglja tam od Hrušice nekje. Gospodu je vgajala lepa čička in postala je pristna dama, katera živi le za francosko modo in francoske romane.

Mimo odhitita mlad gospod in gospa. Oba lepa fina od glave do pet. „Ich kann nicht mehr weiter“ (ne morem dalje) pravi ona vpehana. Nemci, menim jaz. „Kako ste vendar naivni“, reče Duška. Kaj res ne poznate učiteljice O—ve, ki je bila na slovenski ljudski šoli u N. in še govorilo se je nekaj o njeni narodnosti?

Za nami prijezdita dva jezdecá na čilih angleških konjih. Bilo ju je veselje gledati, kako samozavestno sta sedela ter le konjema zdaj pa zdaj prigovarjala trabb, gallop. Tudi dva Slovenca rojena na Štajerskem, pravi Tončka, zdaj vodji prvih tukajšnjih bank.

Dojde nas priprost delavec z ženo in čvetero otrok, ki veselo klepečejo in kriče. Senti marima (čuj mati), gvarda papa (glej oče). „Taži, taži“, pravi oče, kar je pokazalo, da je pravi Slovenec, ki trdo služi svoj vsakdanji kruh, a še trše lomi laščino.

Prejde nas čedna gospa z dvema otrokoma, ki srečna poskakujeta pred njo. „Nicht so springen“ (ne skakati). Ta je prišla pred desetimi leti z Notranjskega služiti slučajno v nemško obitelj; navzela se je tako nemškega duha.

Slo in vozilo se jih je mimo še sto in sto, med njimi višji dostojanstveniki in nižji uradniki, bogati trgovci in mali obrtniki, elegantne gospe in priproste žene, a spregovoril ni ni eden slovenske besede, četudi se je videlo marsikomu, da, mnogim in premnogim, po govoru in po licu, da jih je rodila slovenska mati. Da rodila samo, odgojiti jih ni mogla, ni znala, ni hotela, kali?

Va vse strani odprta so žrela, v koje se pogražajo naši sinovi, naše hčere. Tu je izborna služba; tam bogata partija, tu zopet upanje v boljšo bodočnost, tam boj za vsakdanji kruh; tu sili uboštvó, tam brani bogastvo; tu nesreča, tam obilnost sreče. Vsaka sapa, vsak dih, odnaša narodno zavest. Ubogi naš narod, ubogi naš jezik!

Si li res tako okoren, tako trd, da se te boje povsod doma in v tujini, v javnem in zasebnem življenji?

A ker nikdo ne šteje te,

Ker ves te svet teptá z nogami

Jaz ljubim tem srčneje te,

A ljubim te — s solzami!

Dunajsko pismo.

Spisal Bil-EI.

(Dalje.)

Kljubovati moramo nevarnim sovražnikom slovenske narodnosti, da priborimo slovenskemu jeziku popolno pri-